

Tehtävämoniste – Julkinen talous

Tehkää moniste oppikirjan sivujen 63–70 perusteella

Valtion tulot ja menot

1. Mistä eri toimijoista *julkinen talous* koostuu?

- valtio ja kunnat
- kuntayhtymät (Kallio), julkiset sosiaaliturvarahastot (esim. KELA)

2. Mitä tehtäviä valtiolla on?

- yleisen yhteiskuntarauhan ja turvallisuuden ylläpitäminen (armeija, poliisi)
- keskushallinnon järjestäminen
- huolehtii hyvinvointipalveluiden järjestämisestä (antaa osan tehtävistä kunnille)

3. Mikä rooli valtion budjetin (tulo- ja menoarvion) tekemisessä on?

a. eduskunnalla?

- hyväksyy (säättää) budjetin

b. hallituksella?

- tekee budjettiehdotuksen
 - enemmistöhallituksen aikana eduskunta hyväksyy

4. Mistä eri lähteistä valtio saa tulonsa?

- Veroista, sijoituksista, maksuista

5. Mihin eri kohteisiin valtio käyttää rahaa?

- Tulonsiirrot kotitalouksille ja yrityksille,
- Valtionosuudet kunnille
- Hallinto
- Puolustus
- Järjestyksen ylläpito (poliisi, armeija)
- Korot
- Investoinnit

6. Mitä tarkoitetaan ns. harmaalla taloudella?

- Työtä, josta ei makseta veroja ja muita pakollisia maksuja.
- Rikollista.

Kunnallistalous

7. Mitä tehtäviä kunnilla on?

- Sosiaalihuolto
- Terveystenhoito
- Opetus- ja kulttuuripalvelut
- Tekniset palvelut

8. Mistä kunnat saavat tulonsa?

- Kunnallisvero, kiinteistövero, valtionosuudet, maksut

9. Mihin kunnat käyttävät tulonsa?

- Palveluiden järjestämiseen kuntalaisille
- Investoinnit

10. Määrittele seuraavat termit:

a. valtionosuus

Valtio antaa kunnille rahaa palveluiden järjestämistä varten.

b. Yhteisövero

Osakeyhtiöt ja osuuskunnat maksavat veroa voitostaan 20%.

c. Kuntayhtymä

Kuntien välinen yhteistyö, esim. Kallio.

d. yhtiöittäminen

Valtio tai kunta tekee omasta laitoksestaan osakeyhtiön, joka vastaa omista veloistaan, mutta jakaa mahdollisen voiton kunnille.

e. ulkoistaminen

Yritys tai yhteisö ostaa jonkin tarvitsemansa hyödykkeen toiselta yritykseltä. Esim. tehdas ostaa siivouspalvelut toiselta yritykseltä.

11. Pohdi parisi kanssa, pitäisikö Ylivieskan yhdistyä muiden kuntien kanssa yhdeksi suureksi kunnaksi. Mitkä kunnat voisivat liittyä yhteen? Esitä mielipiteitä puolesta ja vastaan